M E M O

Aan	:	NVvR
Van	:	Van Oort & Van Oort
Betreft	:	Begrotingen 2023
Datum	:	20 september 2022

Aanleiding

- Op 20 september 2022 (Prinsjesdag) heeft het kabinet-Rutte IV de begrotingen voor 2023 ingediend bij de Tweede Kamer.
- Deze notitie bevat een scan van de begrotingen Justitie en Veiligheid, Buitenlandse Zaken, Overige Hoge Colleges van Staat en de Raad voor de Rechtspraak 2023. In de toelichting is een selectie van relevante passages uit de begroting opgenomen. Onderstaande kern bevat een korte samenvatting.

Kern

- De justitiële keten wordt versterkt door investeringen in met name het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak. Doel hiervan is de organisaties toekomstbestendig te maken, onder meer in termen van capaciteit, wendbaarheid (ook gelet op nieuwe ontwikkelingen in criminaliteit), kwaliteit van de informatievoorziening, digitalisering en innovatie en verbetering van de ketensamenwerking
- In het coalitieakkoord zijn middelen vrijgemaakt voor de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering is techniek onafhankelijk en helpt zo de keten klaar te maken voor de toekomst
- Er zijn met de Rvdr prijsafspraken gemaakt voor de periode 2023-2025. Met deze prijsafspraken wordt de bijdrage aan de Rvdr structureel met ruim € 155 mln. verhoogd. Hiermee wordt de Rechtspraak onder meer in staat gesteld om extra rechters en ander personeel aan te trekken, te investeren in digitalisering en innovatie, en in de kwaliteit van rechtspreken
- De verwachte uitgaven voor de afdeling bestuursrechtspraak in 2023 zullen ten opzichte van 2022 met 1.862.000 euro toenemen

Verdere procedure

- De fractievoorzitters in de Tweede Kamer debatteren op woensdag 21 en donderdag 22 september tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) met premier Rutte over de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid. Vervolgens debatteren de financieel woordvoerders van de Tweede Kamerfracties op 4, 5 en/of 6 oktober tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen (AFB) met minister Kaag over het financieel-economisch beleid. Hieraan voorafgaand houdt de Tweede Kamercommissie Financiën op 26 september een feitelijke vragenronde over de Miljoenennota 2023, het bijlagenboek bij de Miljoenennota en de Macro-Economische Verkenning 2023 van het Centraal Planbureau (CPB).
- Na de AFB volgen de plenaire Tweede Kamerbehandelingen van de diverse departementale begrotingen. De behandeling van de begrotingen vindt plaats volgens onderstaande planning. Daaraan voorafgaand is er op 6 oktober een schriftelijke vragenronde over de begroting Justitie en Veiligheid.

Datum	Begroting(sonderdeel)	Soort behandeling
8, 9 en 10 november (week 45)	Buitenlandse Zaken (V)	Plenair debat
15, 16 en 17 november (week 46)	Justitie en Veiligheid (VI)	Plenair debat

- Na de debatten over alle afzonderlijke departementale en fondsbegrotingen stemt de Tweede Kamer in de plenaire vergadering van dinsdag 6 december over de begrotingswetsvoorstellen en de hierop ingediende amendementen (wijzigingsvoorstellen). De stemmingen over bij de begrotingsbehandeling ingediende moties vinden in het algemeen plaats op de dinsdagmiddag na de betreffende begrotingsbehandeling.

Selectie relevante passages uit de begrotingsvoorstellen voor 2023

Miljoenennota

Veiligheid in binnen- en buitenland is een fundament voor brede welvaart en de kwaliteit van leven. Een gebrek aan veiligheid of veiligheidsgevoel is een risico voor de kwaliteit van leven in het hier en nu, maar ook later. Het kabinet ziet het daarom als zijn prioriteit de veiligheid te versterken, onder andere door ondermijning tegen te gaan en in te zetten op preventie. Het aandeel mensen dat aangeeft slachtoffer te zijn geweest van criminaliteit is in 2021 weliswaar 3,7%-punt lager dan in 2019, maar het gebruik van ernstig geweld bij jeugdcriminaliteit is toegenomen.47 En hoewel Nederland nog altijd de zesde positie in Europa inneemt als het gaat om het vertrouwen in de rechtsstaat, is dit vertrouwen wel gedaald. Ook de verharding van georganiseerde drugscriminaliteit ondermijnt onze maatschappij en tast de veiligheid aan. Daarnaast bevinden Nederland en Europa zich mede door de vreselijke oorlog in Oekraïne in een tumultueuze internationale context met veranderende machtsverhoudingen en instabiliteit. Dit heeft ook een effect op de veiligheidsbeleving in ons land.

Justitie en Veiligheid

Vastgestelde departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2023 (bedragen x € 1.000)

Artikel	Omschrijving	Vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	**18.420.706**	**19.606.887**	**1.605.046**
	Beleidsartikelen			
31	Politie	7.149.240	7.177.190	500
32	Rechtspleging en rechtsbijstand	1.983.718	1.983.718	167.431
33	Veiligheid en criminaliteitsbestrijding	1.540.192	1.540.192	1.282.541
34	Straffen en beschermen	3.721.453	3.721.453	132.987
36	Contraterrorisme en nationaal veiligheidsbeleid	357.095	357.095	4.000
37	Migratie	3.057.218	4.214.118	11.181
	Niet-beleidsartikelen			
91	Apparaat kerndepartement	537.943	539.274	6.406
92	Nog onverdeeld	70.606	70.606	0
93	Geheim	3.241	3.241	0

Vastgestelde begrotingsstaat inzake de baten-lastenagentschappen voor het jaar 2023 (bedragen x € 1.000)

Naam baten-lastenagentschap	Baten	Lasten	Saldo
Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)	2.900.982	2.900.982	0
Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)	579.320	579.320	0
Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)	196.879	196.879	0
Nederlands Forensisch Instituut (NFI)	98.381	98.381	0
Justitiële Uitvoeringsdienst, Toetsing, Integriteit, Screening (Justis)	58.031	58.031	0
Justitiële Informatiedienst (Justid)	75.025	75.025	0
Justitiële ICT organisatie (JIO)	156.316	156.316	0
Totaal	**4.064.934**	**4.064.934**	**0**

Naam baten-lastenagentschap	**Totaal kapitaaluitgaven**	**Totaal kapitaalontvangsten**
Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)	12.000	3.000
Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)	6.290	710
Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)	7.405	2.930
Nederlands Forensisch Instituut (NFI)	10.417	6.400
Justitiële Uitvoeringsdienst, Toetsing, Integriteit, Screening (Justis)	0	0
Justitiële Informatiedienst (Justid)	4.370	2.731
Justitiële ICT organisatie (JIO)	42.242	27.858
Totaal	**82.724**	**43.629**

Relevante punten op de beleidsagenda van het ministerie van Justitie en Veiligheid

- Een nieuw Wetboek van Strafvordering (WvSv) in 2026
    - Het huidige wetboek van bijna 100 jaar oud is toe aan vernieuwing. Het nieuwe WvSv is een belangrijke prioriteit van dit kabinet en voor de invoering daarvan zijn daarom de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld. In 2023 werken we verder aan dit majeure wetgevingsproject. Ook gaan we verder met het voorbereiden van de implementatie van het nieuwe wetboek. Daarbij richten we ons op de digitale processen, de werkprocessen en het opleiden van medewerkers.

Tabel 1 Belangrijkste beleidsmatige uitgavenmutaties t.o.v. vorig jaar

Voorjaarsnota 2022/ eerste suppletoire begroting 2022

		Artikel	uitgaven 2022	uitgaven 2023	uitgaven 2024	uitgaven 2025	uitgaven 2026	uitgaven 2027
5	Kasschuif Digitalisering Strafrechtketen	33	– 10.000	10.000	0	0	0	0
6	Kasschuif Ondermijining	33	– 138.700	20.400	14.700	40.000	34.600	29.000
7	Kasschuif Wetboek van Strafvordering	33	14.000	– 14.000				

Toelichting mutaties opgenomen in Voorjaarsnota en eerste suppletoire begroting 2022

- Kasschuif Digitalisering Strafrechtketen
    - Doordat diverse grote projecten in het kader van de digitalisering van de strafrechtketen zijn vertraagd, worden met een kasschuif middelen doorgeschoven van 2022 naar het jaar 2023, waar deze middelen zullen worden gebruikt om de doelstellingen op het gebied van papier uit de keten en de mulitimediavoorzieningen alsnog te realiseren.
- Kasschuif Wetboek van Strafvordering
    - Een deel van de CA-middelen voor de modernisering van het Wetboek van Strafvordering worden door middel van een kasschuif van het jaar 2023 naar voren gehaald. Dit om de aanloopkosten 2022 van de implementatie van het wetboek in het jaar 2022 te kunnen bekostigen.

Miljoenennota 2023/ Ontwerpbegroting 2023

	Coalitieakkoord middelen van de Aanvullende post:							
24	CA middelen: Versterken politieorganisaties	31	50.000	100.000	150.000	200.000	200.000	200.000
25	CA middelen: Sociale advocatuur	32	0	10.000	30.000	90.000	90.000	90.000
26	CA middelen: Versterken justitiële keten (OM/ZM)	32, 33, 34, 91	50.000	100.000	130.000	200.000	200.000	200.000
27	CA middelen: Modernisering wetboek van Strafvordering	33	11.000	139.000	150.000	150.000	0	0
	Herverdeling middelen binnen JenV							
33	Middelen ondermijning tbv Politie	31,33	48.530	62.990	62.690	61.590	61.590	61.590
34	Hermansmiddelen	31, 32, 33, 34,91,92	176.346	176.296	170.941	166.741	166.741	166.741
35	Legacy problematiek RvdR	32	16.200	20.200	18.200	0	0	0
36	Ondermijning tbv de Rechtspraak	32	14.880	13.280	13.280	12.800	12.800	12.800
37	Continuiteit en vernieuwing ICT OM	33	37.000					
38	Legacy problematiek OM	33	0	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000
39	Ondermijningsmiddelen DJI	34	54.250	34.250	24.250	24.250	24.250	24.250

Toelichting nieuwe mutaties

- CA-middelen: Versterken justitiële keten (OM/ZM)
    - De justitiële keten wordt versterkt door investeringen in met name het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak. Doel hiervan is de organisaties toekomstbestendig te maken, onder meer in termen van capaciteit, wendbaarheid (ook gelet op nieuwe ontwikkelingen in criminaliteit), kwaliteit van de informatievoorziening, digitalisering en innovatie en verbetering van de ketensamenwerking.
- CA-middelen: Modernisering wetboek van strafvordering
    - In het coalitieakkoord zijn middelen vrijgemaakt voor de implementatie van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Het gemoderniseerde Wetboek van Strafvordering is techniek onafhankelijk en helpt zo de keten klaar te maken voor de toekomst. De strafrechtketen kan dan beter inspelen op de technologische ontwikkelingen die elkaar razendsnel opvolgen in een samenleving die steeds verder digitaliseert. Met het nieuwe wetboek krijgt de rechter meer mogelijkheden om te sturen in het onderzoek voordat een strafzaak op zitting komt.
- Legacy problematiek Raad voor de Rechtspraak
    - Dit betreft extra middelen ten behoeve van de informatievoorziening (IV) legacy problematiek bij de rechtspraak. Deze middelen worden ingezet voor ondermijning, data dienstverlening publicatieproces en vernieuwing procesondersteuning.
- Ondermijning ten behoeve van de Rechtspraak
    - Voor de rechtspraak zijn ondermijningsmiddelen ten behoeve van de rechtspraak overgeheveld voor versterking van de keten, beschermen en veiligheid, planningstool en megazaken.
- Continuïteit en vernieuwing ICT OM
    - Voor het op orde brengen van de continuïteit en vernieuwing van de ICT zijn er middelen toegekend aan het OM.
- Legacy problematiek OM
    - Voor legacy problematiek bij het Openbaar Ministerie zijn gelden vanuit de ondermijningsmiddelen overgeheveld naar het OM. Bovendien brengt het nieuwe wetboek de basis weer op orde om het strafrecht toe te passen op een manier die in evenwicht is met de grond- en mensenrechten van eenieder.

Strategische Evaluatie Agenda (SEA)

Digitalisering strafrechtketen en rechtsbestel	Ex ante	N.t.b	Verkennend onderzoek digitalisering civiele 'keten'.	32.3
	Ex ante	N.t.b	Grensoverschrijdende gegevensuitwisseling in het justitiedomein: knelpunten en kansen.	32.3
Schulden en incasso	Ex ante	2022	Mogelijkheden vrijstelling tegemoetkomingen en schadevergoedingen bij wettelijke schuldsaneringen en minnelijke schuldhulpverlening.	32.3
	Ex durante	2023	Verdiepend onderzoek naar niet-strafbare intimidatie.	32.3
	Ex ante	2023	Onderzoek naar nut en noodzaak om te komen tot een processenfonds.	32.3
Voorbereiding implementatie wetboek van strafvordering	Ex post	N.t.b	Evaluatie Innovatiewet Strafvordering.	32.3

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 32 (bedragen x € 1.000)							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	**1.698.457**	**2.103.477**	**1.983.718**	**1.988.875**	**2.003.098**	**2.003.105**	**2.001.078**
Apparaatsuitgaven	**34.476**	**36.474**	**34.215**	**34.006**	**33.749**	**33.849**	**33.699**
32.1 Apparaatsuitgaven Hoge Raad							
Personele uitgaven	**30.287**	**30.685**	**30.212**	**30.283**	**31.050**	**31.150**	**31.000**
waarvan eigen personeel	27.513	29.703	29.182	29.253	30.020	30.120	29.970
waarvan externe inhuur	2.774	982	1.030	1.030	1.030	1.030	1.030
Materiele uitgaven	**4.189**	**5.789**	**4.003**	**3.723**	**2.699**	**2.699**	**2.699**
waarvan ict	2.236	3.569	2.595	2.280	1.480	1.480	1.480
waarvan sso's	353	269	271	271	271	271	271
waarvan overig materieel	1.600	1.951	1.137	1.172	948	948	948
Programma-uitgaven	**1.688.893**	**1.913.896**	**1.949.503**	**1.954.869**	**1.969.349**	**1.969.256**	**1.967.379**
32.2 Adequate toegang tot het rechtsbestel							
Bijdrage ZBO's/RWT's							
Raad voor Rechtsbijstand	26.810	29.023	29.024	29.091	29.127	29.125	29.126
Bureau Financieel Toezicht	8.146	8.776	9.108	9.398	9.398	9.398	9.398
Bijdrage medeoverheden							
Overige Bijdrage medeoverheden	32	0	0	0	0	0	0
Subsidies							
Stichting Geschillencommissies Consumentenzaken	544	581	581	581	581	581	581
Juridisch Loket	34.850	28.265	28.265	28.265	28.265	28.265	28.265
Overige Subsidies	136	1.344	1.344	1.344	1.344	1.344	1.344
Opdrachten							
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen	4.965	9.006	10.165	10.165	10.165	10.165	10.165
Toevoegingen rechtsbijstand	404.999	544.556	552.922	549.144	530.049	529.750	529.605
Mediation in Strafrecht	1.339	1.116	1.116	1.116	1.116	1.116	1.116
Overige Opdrachten	494	3.339	2.352	1.190	464	464	464
32.3 Optimale randvoorwaarden voor een doelmatig en doeltreffend rechtsbestel							
Bijdrage ZBO's/RWT's							
Autoriteit Persoonsgegevens	26.257	29.020	34.478	37.829	40.694	41.294	41.294
College voor de Rechten van de Mens	8.303	10.352	9.634	9.624	9.625	9.623	9.623
College Gerechtelijk Deskundigen	1.969	2.160	2.024	2.049	2.047	2.031	2.026
Stichting Advisering Bestuursrechtspraak	5.127	5.127	5.127	5.127	5.127	5.127	5.127
Overige Bijdrage ZBO's/RWT's	575	1.383	1.384	1.384	1.384	1.384	1.384
Bijdrage medeoverheden							
Bijdragen Rechtspleging	0	24	44	44	44	44	44
Caribisch Nederland (BES)	0	0	300	300	300	300	300
Raad voor de rechtspraak	1.161.916	1.221.457	1.250.944	1.257.300	1.288.123	1.287.749	1.285.959
Overige Bijdrage medeoverheden	0	118	271	271	271	271	333
Subsidies							
Rechtspleging	482	573	573	573	573	573	573
Wetgeving	1.129	1.320	1.320	1.320	1.320	1.320	1.320
Overige Subsidies	534	5.695	5.695	5.676	5.676	5.676	5.676
Opdrachten							
Opdrachten en onderzoeken rechtspleging	121	634	480	480	480	480	480
Caribisch Nederland (BES)	165	0	0	0	0	0	0
Overige Opdrachten	0	10.027	2.352	2.598	3.176	3.176	3.176
Ontvangsten	**168.746**	**179.372**	**167.431**	**117.494**	**119.738**	**120.907**	**121.834**
waarvan Griffierechten	145.307	161.236	149.234	99.297	101.541	102.710	103.637
waarvan Overig	23.439	18.136	18.197	18.197	18.197	18.197	18.197

- De subsidies die op dit artikel worden verantwoord zijn geheel juridisch verplicht. Dit heeft in hoofdzaak betrekking op de subsidierelaties met de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC), het Juridisch Loket (hJL), de Nederlandse Vereniging voor de rechtspraak (NVvR), de Academie voor Overheidsjuristen en de Academie voor Wetgeving.

Optimale randvoorwaarden voor een doelmatig en doeltreffend rechtsbestel

- **Bijdrage aan Raad voor de rechtspraak (Rvdr)**
  De Minister voor Rechtsbescherming bekostigt de rechtspraak via de Raad voor de rechtspraak. De Raad voor de rechtspraak is het landelijk orgaan van de Rechtspraak, die verder bestaat uit de rechtbanken, de gerechtshoven, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. De Raad bevordert de kwaliteit en eenheid van de rechtspraak, verzorgt de financiën, houdt toezicht en ondersteunt de bedrijfsvoering bij de gerechten. De Raad spreekt zelf geen recht. In dit artikelonderdeel wordt de totstandkoming van de bijdrage van de Minister voor Rechtsbescherming aan de Raad voor de rechtspraak toegelicht.
- **Prijsafspraken**
  In het besluit Financiering Rechtspraak 2005 is bepaald dat de prijzen voor de Rechtspraak voor een periode van drie jaar worden vastgesteld en opgenomen in de begroting van JenV. Er zijn met de Rvdr prijsafspraken gemaakt voor de periode 2023-2025. Met deze prijsafspraken wordt de bijdrage aan de Rvdr structureel met ruim € 155 mln. verhoogd. Hiermee wordt de Rechtspraak onder meer in staat gesteld om extra rechters en ander personeel aan te trekken, te investeren in digitalisering en innovatie, en in de kwaliteit van rechtspreken. Hiermee kunnen onder de noemer maatschappelijk effectieve rechtspraak en wijkrechtspraak meer initiatieven worden ontplooid om het recht dichter bij mensen te brengen en komt er tijd voor reflectie. Daarnaast worden voor de aanpak van ondermijning middelen ingezet om onder meer de toename aan megazaken op het terrein van het strafrecht op te vangen.
- **Instroom, financiering en productie**
  Conform de Wet op de rechterlijke organisatie heeft de Rvdr zijn begrotingsvoorstel ingediend bij de Minister voor Rechtsbescherming op basis van de in- en uitstroomramingen uit onder andere het Prognosemodel Justitiële ketens, daarbij nog uitgaand van de prijzen zoals zijn vastgelegd in het Prijsakkoord 2020-2022. Hieruit volgt dat de instroom neerwaarts is bijgesteld ten opzichte van de instroomprognose in de vorige begroting.

Tabel 15 Productiegegevens Raad voor Rechtsbijstand

	2021[1]	2022[2]	2023	2024	2025	2026	2027
Strafzaken (ambtshalve)							
Aantal afgegeven toevoegingen	36.917	34.875	36.572	36.391	37.264	37.054	37.047
Uitgaven (mln.)	61,8	83,8	87,9	87,5	89,6	89,1	89,0
Strafzaken (regulier)							
	2021[1]	2022[2]	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal afgegeven toevoegingen	70.233	71.076	73.996	73.851	73.631	73.422	73.323
Uitgaven (mln.)	54,5	76,7	79,8	79,7	79,4	79,2	79,1

Tabel 16 Instroomontwikkeling rechtspraak

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Instroom totaal aantal (x 1.000)	1.385	1.637	1.570	1.593	1.596	1.594	1.588
Jaarlijkse mutatie	– 1%	18%	– 4%	1%	0%	0%	0%

Tabel 17 Financiële bijdrage Raad voor de rechtspraak (bedragen * € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Begroting 2022 (x € 1.000)		1.145.702	1.131.272	1.105.391	1.098.701	1.095.322	1.095.322
Mutatie (x € 1.000)		75.755	119.672	151.909	183.014	186.019	184.229
Begroting 2023 (x € 1.000)	1.161.916	1.221.457	1.250.944	1.257.300	1.281.715	1.281.341	1.279.551

De bijdrage is op basis van de met de Rvdr gemaakte productieafspraak.

Tabel 18 Productieafspraak rechtspraak

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Productie totaal aantal (x 1.000)	1.424	1.591	1.490	1.491	1.520	1.522	1.514
Jaarlijkse mutatie	4%	12%	– 6%	0%	2%	0%	– 1%

Subsidies
Subsidie Rechtspleging - De subsidie Rechtspleging betreft met name een subsidie aan de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak (NVvR).

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 33 (bedragen x € 1.000)							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	**1.011.841**	**1.193.248**	**1.540.192**	**1.558.150**	**1.596.403**	**1.435.572**	**1.429.956**
Apparaatsuitgaven	**621.331**	**692.559**	**681.395**	**696.581**	**726.413**	**723.279**	**724.343**
33.1 Apparaatsuitgaven Openbaar Ministerie							
Personele uitgaven	**493.565**	**555.850**	**549.222**	**559.682**	**569.540**	**568.243**	**569.932**
waarvan eigen personeel	442.346	499.259	496.936	504.614	505.472	504.175	505.864
waarvan externe inhuur	49.274	55.064	50.754	53.536	62.536	62.536	62.536
waarvan overig personeel	1.945	1.527	1.532	1.532	1.532	1.532	1.532
Materiele uitgaven	**127.766**	**136.709**	**132.173**	**136.899**	**156.873**	**155.036**	**154.411**
waarvan ict	33.924	25.010	21.177	23.728	33.702	31.865	31.240
waarvan sso's	37.487	45.589	47.154	47.160	48.160	48.160	48.160
waarvan overig materieel	56.355	66.110	63.842	66.011	75.011	75.011	75.011
Programma-uitgaven	**306.283**	**504.689**	**858.797**	**861.569**	**869.990**	**712.293**	**705.613**
33.2 Bestuur, informatie en technologie							
Opdrachten							
Schadeloosstellingen	27.755	21.163	21.168	21.168	21.168	21.168	21.168
Keten Informatie Management	3.457	35	35	35	35	35	35
Onrechtmatige Detentie	7.651	6.534	6.537	6.537	6.537	6.537	6.537
Caribisch Nederland (BES)	463	361	361	361	361	361	361
Gerechtskosten	32.966	33.950	37.452	37.452	37.452	37.452	37.452

Toelichting op de financiële instrumenten

- **Apparaatsuitgaven Openbaar Ministerie**
  Het budget voor het OM is ten opzichte van 2021 gestegen vanwege de structurele investeringen zoals zijn opgenomen in het Coalitieakkoord. Deze investeringen hebben als doel om het OM toekomstbestendig te maken, op gebied van onder meer capaciteit, wendbaarheid, kwaliteit van de informatievoorziening, digitalisering en innovatie en verbetering van de ketensamenwerking. Daarnaast is er sprake van een

intensivering van de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit.

Tabel 20 Productiegegevens Openbaar Ministerie

	Realisatie	Prognose					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
WAHV beroep-, kanton- en appèlzaken	**390.792**	**422.668**	**450.284**	**453.798**	**457.364**	**463.655**	**469.773**
Overtredingszaken	**155.277**	**191.707**	**164.402**	**158.312**	**155.803**	**159.721**	**159.351**

	Realisatie	Prognose					
Misdrijfzaken	**181.971**	**178.405**	**185.989**	**182.591**	**182.276**	**181.853**	**181.803**
Eenvoudige misdrijfzaken	26.294	26.152	28.603	26.393	26.245	26.299	26.525
Interventie/ZSM zaken	121.742	118.986	123.172	121.685	121.221	120.747	120.470
Onderzoekszaken	23.879	23.495	24.453	24.905	25.357	25.436	25.535
Ondermijningszaken	10.056	9.773	9.761	9.608	9.454	9.371	9.273
Appèlzaken	**26.326**	**25.312**	**26.286**	**26.146**	**26.012**	**25.962**	**25.948**

Bron: OM fact factory, Prognosemodel Justitiële Ketens 2023

- De in de tabel opgenomen aantallen zijn gebaseerd op de beschikbare capaciteit van het Openbaar Ministerie voor de behandeling van zaken en het Prognosemodel Justitiële ketens.
- In 2023 beoordeelt het OM naar verwachting circa 450.000 zaken van burgers die beroep instellen tegen een verkeersboete (WAHV).
- Verder neemt het OM in circa 164.000 overtredingszaken een strafrechtelijke beslissing. Het OM kan de zaak zelfstandig afdoen (bijvoorbeeld met een strafbeschikking of een sepot) of de zaak aan de kantonrechter voorleggen. Het OM verwacht in 2022 en 2023 meer overtredingszaken te behandelen dan in 2021. Hierbij is ervan uitgegaan dat de coronacrisis voorbij is en de door de coronacrisis opgelopen achterstanden zullen worden weggewerkt.
- Het OM zet de meeste capaciteit in bij de behandeling van misdrijfzaken. De capaciteit van het OM is erop gericht om bijna 29.000 eenvoudige misdrijfzaken, meestal zogenaamde feitgecodeerde misdrijven te behandelen. Bij interventiezaken is het doel dat bij veel voorkomende (wijkgerelateerde) criminaliteit de burger als verdachte, slachtoffer of betrokkene een merkbare, zichtbare en betekenisvolle (strafrechtelijke) interventie ervaart die waar mogelijk snel (ZSM) wordt uitgevoerd. Het gaat in 2023 naar verwachting om ruim 123.000 zaken.
- De onderzoekszaken en ondermijningszaken omvatten de opsporing en vervolging van ernstige delicten. In ondermijningszaken ligt de focus op de aanpak van criminele activiteiten die niet primair ter kennis van de opsporingsinstanties komen via aangiften. De strafrechtelijke onderzoeken en de daaruit volgende strafzaken zijn vaak langdurig, complex en omvangrijk.
- Tot slot kan een verdachte of de officier van justitie (of beiden) in appèl gaan tegen het vonnis van de strafrechter. In dat geval wordt de strafzaak door het Ressortsparket in behandeling genomen. Het gaat hier naar verwachting om circa 26.000 zaken. Het wegwerken van de ontstane voorraad bij rechtbanken zal met enige vertraging vermoedelijk leiden tot extra instroom van hoger beroepzaken bij het Ressortsparket.

- **Opdrachten**
    - Gerechtskosten OM Ten laste van dit budget worden de uitgaven gebracht die betrekking hebben op deskundigen en tolken en vertalers, die een bijdrage leveren aan het strafproces en worden bekostigd in overeenstemming met het Besluit tarieven in strafzaken.

Artikel 34. Straffen en beschermen

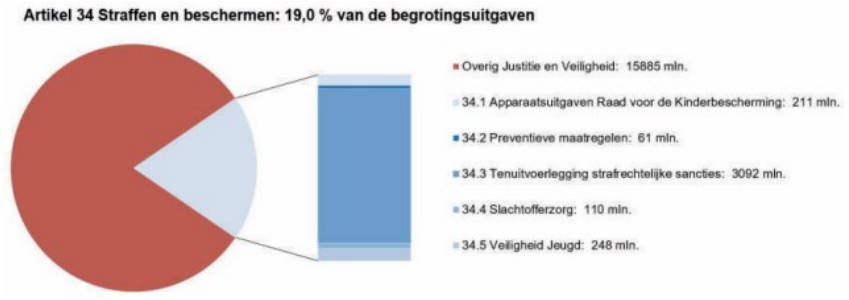

Financiën

- Prijsafspraken 2023-2025
  Voor de periode 2023-2025 zijn er met de Rechtspaak prijsafspraken gemaakt. De totale begroting van de Rechtspraak wordt verhoogd met ruim € 155 mln. structureel vanaf 2025. Daarmee kan allereerst de basis op orde worden gebracht. Dat betekent geld om meer rechters en ander personeel aan te trekken, waardoor de doorlooptijden kunnen worden verkort en de werkdruk op termijn kan worden teruggedrongen. Verder worden meer middelen ter beschikking gesteld voor de kwaliteit van rechtspreken. Hiermee kunnen onder de noemer maatschappelijk effectieve rechtspraak en wijkrechtspraak meer initiatieven worden ontplooid om het recht dichter bij mensen te brengen en komt er tijd voor reflectie. Ook voor ondermijning wordt geld uitgetrokken om onder meer de toename aan megazaken strafrecht op te vangen. Tot slot komt er geld beschikbaar voor digitalisering en innovatie. Deze middelen zijn niet alleen bedoeld voor het bevorderen van de digitale toegankelijkheid van de rechtzoekende en het verbeteren van de data dienstverlening, maar ook voor het op orde brengen van de processystemen, waardoor het digitaal werken in het primaire proces beter wordt ondersteund. De gelden voor «preventie met gezag» (wijkrechtspraak) worden vooralsnog gereserveerd op de JenV-begroting. Er zijn afspraken over op welk moment er middelen hiervoor worden overgeheveld naar de Rechtspraak.

Tabel 94 Prijsmutaties 2023-2025 tov de prijs 2022 (bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026	2027 e.v.j.
Versterking Rechtspraak	13.600	19.400	27.100	27.800	34.800
Kwaliteit	15.600	17.400	21.000	21.000	21.000
Aanpak ondermijning	15.100	15.100	15.100	15.100	15.100
vernieuwing procesondersteuning en strafrechtspraak	20.680	18.680	–	–	–
digitalisering en innovatie	27.700	38.000	59.500	57.400	50.400
bedrijfsvoering	13.050	11.050	17.950	19.350	19.350
wet- en regelgeving	8.807	6.911	7.667	6.347	6.347
Prijsmutaties 2023-2025	114.537	126.541	148.317	146.997	146.997
Preventie met gezag / wijkrechtspraak (reservering op JenV-begroting)	7.500	10.000	10.000	10.000	10.000

Tabel 95 Meerjarige begroting van baten en lasten (bedragen x € 1.000)							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Baten							
Bijdrage Ministerie van JenV	1.155.968	1.221.457	1.250.944	1.257.300	1.281.715	1.281.341	1.279.551
Overige bijdrage van Ministerie van JenV	31.538	31.538	31.538	31.538	31.538	31.538	31.538
Overige opbrengsten	9.513	10.687	10.687	10.687	10.687	10.687	10.687
Rentebaten							
NCC		1.000	1.000	1000	1.000	1.000	1.000
Toevoeging uit egalisatierekening							
Bijdrage meer/minder werk	– 333						
Totaal baten	**1.196.686**	**1.264.682**	**1.294.169**	**1.300.525**	**1.324.940**	**1.324.566**	**1.322.776**
Lasten							
Personele kosten	945.558	1.014.069	1.023.016	1.028.128	1.047.786	1.047.497	1.046.062

Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 VI, nr. 2 149

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Materiële kosten	227.888	250.535	246.306	247.538	252.276	252.206	251.860
Afschrijvingskosten	20.686	21.639	21.639	21.639	21.639	21.639	21.639
Gerechtskosten	2.442	3.189	2.958	2.970	2.989	2.974	2.965
Totale lasten	**1.196.574**	**1.289.432**	**1.293.919**	**1.300.275**	**1.324.690**	**1.324.316**	**1.322.526**
Subtotaal opbrengsten minus bedrijfslasten	**112**	**– 24.750**	**250**	**250**	**250**	**250**	**250**
Rentelasten	**112**	250	250	250	250	250	250
Saldo van baten en lasten	**0**	**– 25.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doorlooptijden

- De Rechtspraak ontwikkelt sinds 2020 nieuwe (maximum)normen voor doorlooptijden, dit worden ‘de standaarden’ genoemd. De methodiek van normpercentages (X procent van de zaken binnen X dagen) is verlaten. Er wordt nu voor het overgrote deel gewerkt met een maximum voor het aantal dagen per zaakstroom. Kenmerkend voor de nieuwe systematiek is dat in principe 100% van de zaken aan de weergegeven standaarden moet voldoen. De nieuwe methodiek maakt interne sturing eenvoudiger en maakt duidelijker wat rechtszoekenden kunnen verwachten.
- De geformuleerde normen zijn vanwege het perspectief van de rechtszoekenden normen voor de totale doorlooptijd. Binnen deze totale doorlooptijd is sprake van genormeerde deeltrajecten. Een deel van deze deeltrajecten bevindt zich buiten de invloedssfeer van de Rechtspraak; de doorlooptijd daarvan wordt bepaald door anderen (procespartijen). In onderstaande tabel worden uit het oogpunt van leesbaarheid alleen de standaarden op totaal niveau weergegeven, dus inclusief de doorlooptijd van die andere partijen.
- In sommige zaaksstromen is sprake van een doorlooptijd van enkele weken. Bij andere stromen is die doorlooptijd veel langer. Bij toezicht CBM bijvoorbeeld gaat het om de periode tussen de start van het toezicht en de ontvangst van het wettelijke evaluatieverslag dat na vijf jaar moet worden toegestuurd aan de rechter.
- Voor alle belangrijke zaakstromen zijn inmiddels standaarden geformuleerd, ook voor de zaken waarbij eerder een standaard ontbrak, zoals bij de zorgzaken in het rechtsgebied familie en jeugd, en diverse zaakstromen in het rechtsgebied toezicht.

Buitenlandse Zaken

Geopolitiek: terug van nooit weggeweest

Rechtsstatelijkheid

De Unie is sterk als de fundamenten van goed bestuur en de democratische rechtsstaat stevig zijn verankerd in de lidstaten en de instellingen, en lidstaten gemaakte afspraken nakomen. Dit maakt dat de Unie effectief en efficiënt kan opereren. Door de aanhoudende zorgen over de staat van de rechtsstaat in verschillende EU-lidstaten komen deze fundamenten van de Europese samenwerking onder druk te staan. Het kabinet blijft er in 2023 samen met gelijkgezinde lidstaten op aandringen dat de EU proactief, consequent en daadkrachtig optreedt om de Uniewaarden te beschermen. Daarbij is het van belang dat het EU-rechtsstaatinstrumentarium, waaronder het rechtsstaatsrapport van de Commissie en de MFK-rechtsstaatsverordening, zo volledig en adequaat mogelijk wordt ingezet.

Waarden, democratie en internationale rechtsorde

Om de ontwikkeling van de internationale rechtsorde conform artikel 90 van onze grondwet zo goed mogelijk te bevorderen, richt dit kabinet zich op naleving en waar nodig aanvulling van de internationale wet en regelgeving. Gerechtigheid voor slachtoffers van de meest ernstige misdrijven, het afschrikken van potentiële daders en het bevestigen van fundamentele normen is essentieel voor duurzame stabiliteit, vrede en veiligheid. Daarom zet kabinet dan ook onverminderd in op het tegengaan van straffeloosheid voor de meest ernstige mensenrechtenschendingen en de preventie van deze schendingen, en de versterking van internationale hoven en tribunalen zoals het Internationaal Strafhof. Hierbij zal Nederland zich in het bijzonder richten op gerechtigheid voor slachtoffers van de Russische agressie in Oekraïne.

Artikel 1 Versterkte internationale rechtsorde

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	**113 861**	**176 534**	**104 118**	**110 710**	**138 761**	**114 261**	**106 260**
Uitgaven:							
Programma-uitgaven totaal	**126 399**	**140 509**	**130 845**	**128 021**	**126 972**	**126 972**	**126 972**
1.1 Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	**51 060**	**54 942**	**49 305**	**49 265**	**49 345**	**49 345**	**49 345**
Subsidies (regelingen)							
Internationaal recht	3 894	750	750	750	750	750	750
Opdrachten							
Verenigde Naties	1 034	0	0	0	0	0	0
Internationaal recht		5 677					
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties							
Verenigde Naties	34 065	33 525	33 525	33 525	33 525	33 525	33 525
OESO	7 423	7 535	7 535	7 535	7 535	7 535	7 535
Internationaal Strafhof	4 644	3 870	3 910	3 870	3 950	3 950	3 950
Internationaal recht		3 585	3 585	3 585	3 585	3 585	3 585
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1.2 Bescherming en bevordering van mensenrechten	**62 853**	**69 902**	**67 402**	**67 402**	**67 402**	**67 402**	**67 402**
Subsidies (regelingen)							
Mensenrechtenfonds	19 788	21 561	20 390	20 165	20 165	20 165	20 165
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties							
Mensenrechtenfonds	29 560	36 691	37 362	37 587	37 587	37 587	37 587
Mensenrechten multilateraal	13 505	11 650	9 650	9 650	9 650	9 650	9 650
1.3 Gastlandbeleid internationale organisaties	**12 486**	**15 665**	**14 138**	**11 354**	**10 225**	**10 225**	**10 225**
Subsidies (regelingen)							
Carnegiestichting	7 313	4 780	4 400	4 400	4 400	4 400	4 400
Bijdrage aan agentschappen							
Vredespaleis	1 356	6 750	6 750	5 448	4 550	4 550	4 550
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties							
Internationaal Strafhof	988	925	858	796	725	725	725
Speciaal Tribunaal Libanon	2 330	2 000	1 500	0	0	0	0
Nederland Gastland	499	1 210	630	710	550	550	550

Artikel 3 Effectieve Europese samenwerking (p. 43)
B. Rol en verantwoordelijkheid
Binnen de Europese Unie wordt ingezet op drie dwarsdoorsnijdende thema's voor het versterken van de Unie tot een sterke Unie van sterke lidstaten: rechtsstatelijkheid en goed bestuur, opwaartse sociale en economische convergentie en de Unie als geopolitieke speler.

Artikel 3.3: Een hechtere Europese waardengemeenschap
Raad van Europa: Nederland beschouwt de Raad van Europa als een belangrijke hoeder van mensenrechten, democratie en rechtsstaat in heel Europa. Ook wil Nederland bijdragen aan verdergaande hervorming van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en aan een zorgvuldig voorbereide toetreding van de EU tot het EVRM. De Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging in Straatsburg speelt daarbij een centrale rol door goede betrekkingen en, indien opportuun, regelmatig overleg met het secretariaat van de Raad van Europa, permanente vertegenwoordigingen van andere lidstaten en met de Nederlandse delegatie in de Parlement.

Raad voor de Rechtspraak

Tabel 1 Prijsafspraken 2023–2025 x € 1.000

	2023	2024	2025	2026	2027 e.v.
Versterking Rechtspraak	13.600	19.400	27.100	27.800	34.800
Kwaliteit	15.600	17.400	21.000	21.000	21.000
Aanpak ondermijning	15.100	15.100	15.100	15.100	15.100
vernieuwing procesondersteuning en strafrechtspraak	20.680	18.680	–	–	–
digitalisering en innovatie	27.700	38.000	59.500	57.400	50.400
bedrijfsvoering	13.050	11.050	17.950	19.350	19.350
wet- en regelgeving	8.807	6.911	7.667	6.347	6.347
Prijsmutaties 2023–2025	114.537	126.541	148.317	146.997	146.997
Preventie met gezag / wijkrechtspraak (reservering op J&V-begroting)	7.500	10.000	10.000	10.000	10.000

Tabel 2 Begrotingsvoorstel Rechtspraak 2023 x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bijdrage J&V-begroting 2022	1.145.702	1.131.272	1.105.391	1.098.701	1.095.322	1.095.322
mutaties:						
Productiegerelateerde bijdrage	19.308	– 12.246	8.234	17.719	22.416	20.651
Prijsakkoord 2023–2025	–	114.537	126.541	148.317	146.997	146.997
Vaste kosten	51.844	17.380	17.086	16.858	16.478	16.453
Gerechtskosten	8	– 107	48	120	128	128
Megazaken straf	4.595	1.675	1.539	1.499	1.476	1.476
CBb	310	– 104	2.436	258	672	245
Bijzondere kamers	1.065	392	392	392	392	392
Niet-Bfr 2005	449	449	449	449	449	449
Totaal gevraagde bijdrage J&V	1.223.281	1.253.248	1.262.116	1.284.313	1.284.330	1.282.113
Mutatie t.o.v. beschikbaar	77.579	121.976	156.725	185.612	189.008	186.791
Netherlands Commercial court	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Tabel 3 Productie conform meerjarenprognose (aantallen producten)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Rechtbank Handel	70.214	62.527	63.752	63.915	63.869	63.676
Rechtbank Familie	192.749	188.141	191.634	193.165	194.466	195.676
Rechtbank Bestuur	40.564	36.670	37.300	38.824	38.824	38.824
Rechtbank Straf	171.818	182.956	181.111	180.476	180.033	179.919
Rechtbank Kanton	1.035.125	979.836	1.001.019	1.001.990	999.415	993.161
Rechtbank VK	40.280	40.280	40.280	40.280	40.280	40.280
Rechtbank Belasting	31.177	27.320	26.404	25.894	25.077	24.912
Totaal rechtbanken	**1.581.927**	**1.517.730**	**1.541.500**	**1.544.544**	**1.541.964**	**1.536.448**
Gerechtshof Handel	8.411	7.055	7.172	7.204	7.230	7.269
Gerechtshof Familie	5.757	5.040	5.160	5.216	5.234	5.245
Gerechtshof Straf	28.130	30.876	31.164	31.205	31.238	31.262
Gerechtshof Belasting	6.070	4.646	3.899	3.849	3.795	3.753
Totaal gerechtshoven	**48.368**	**47.617**	**47.395**	**47.474**	**47.497**	**47.529**
Centrale Raad van beroep (CRvB)	6.208	4.883	4.337	4.309	4.441	4.441
Totalen rechtbanken, gerechtshoven en CRvB	**1.636.503**	**1.570.230**	**1.593.232**	**1.596.327**	**1.593.902**	**1.588.418**

Kantonzaken, cumulatieve groei t.o.v. gefinancierde capaciteit 2022

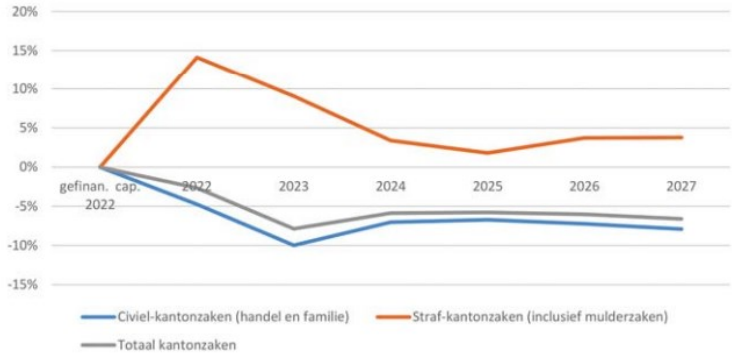

Civiele zaken, cumulatieve groei t.o.v. gefinancierde capaciteit 2022

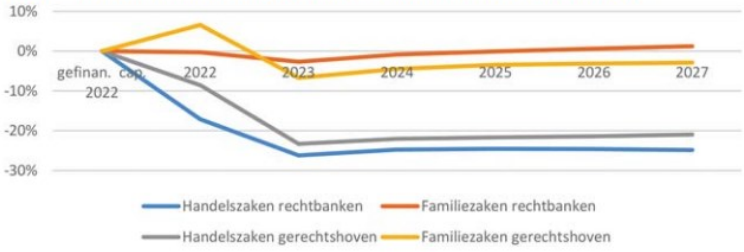

Strafzaken, cumulatieve groei t.o.v. gefinancierde capaciteit 2022

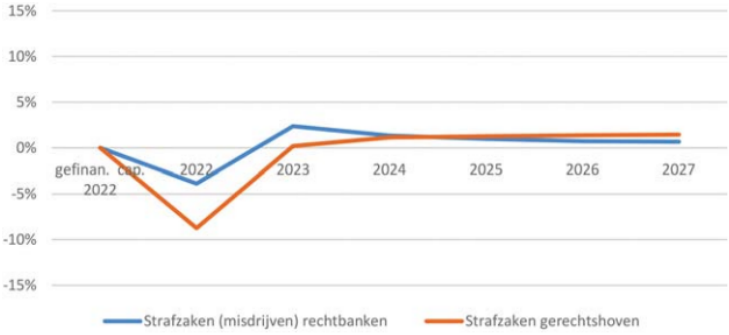

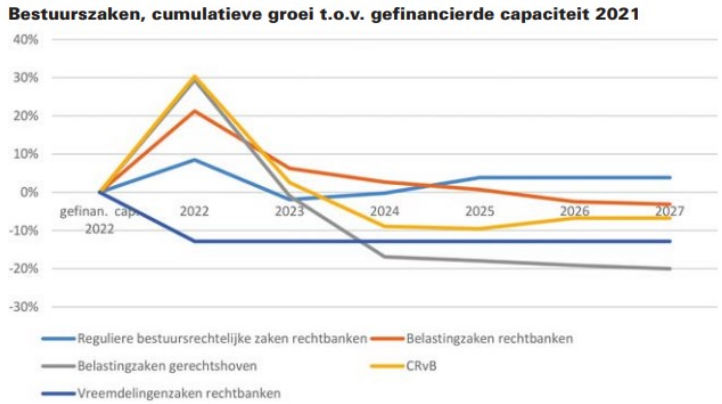

Tabel 4 Productie conform meerjarenprognose Mutatie PMJ MPP-2022 in euro, x 1 euro

	2022	2023	2024	2025	2026	2026
Rechtbank Handel	– 3.067.805	– 4.190.760	– 5.308.783	– 3.946.355	– 3.697.533	– 3.826.582
Rechtbank Familie	– 3.390.485	– 5.076.581	– 6.424.526	– 4.801.622	– 4.532.418	– 4.734.080
Rechtbank Bestuur	– 2.770.866	– 3.849.747	– 4.874.171	– 3.903.895	– 3.698.800	– 3.816.045
Rechtbank Straf	5.038.759	– 446.463	– 565.716	– 687.666	– 713.215	– 732.654
Rechtbank Kanton	– 4.424.325	– 6.415.108	– 8.231.318	– 6.123.010	– 5.709.561	– 5.884.103
Rechtbank Belasting	– 935.112	– 1.256.981	– 1.509.388	– 1.097.541	– 996.609	– 1.027.711
Totaal rechtbanken	**– 9.549.835**	**– 21.235.640**	**– 26.913.902**	**– 20.560.090**	**– 19.348.135**	**– 20.021.175**
Gerechtshof Handel	– 1.390.981	– 1.789.827	– 2.260.563	– 1.683.711	– 1.584.336	– 1.653.422
Gerechtshof Familie	– 762.506	– 1.024.022	– 1.302.580	– 976.255	– 918.534	– 955.487
Gerechtshof Straf	3.635.681	– 64.093	– 129.566	– 128.606	– 130.594	– 137.909
Gerechtshof Belasting	– 679.143	– 797.418	– 831.442	– 608.634	– 562.587	– 577.540
Totaal gerechtshoven	**803.051**	**– 3.675.361**	**– 4.524.151**	**– 3.397.205**	**– 3.196.052**	**– 3.324.358**
Centrale Raad van Beroep (CRvB)	– 754.002	– 909.772	– 1.003.818	– 739.453	– 714.627	– 741.806
Totalen rechtbanken, gerechtshoven en CRvB	**– 9.500.785**	**– 25.820.773**	**– 32.441.872**	**– 24.696.748**	**– 23.258.813**	**– 24.087.339**
Rechtbank VK	0	0	0	0	0	0

Tabel 7 Budgettaire gevolgen raming megazaken x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Megazaken rechtbanken	13.820	13.820	13.820	13.820	13.820	13.820
Megazaken gerechtshoven	7.953	7.953	7.953	7.953	7.953	7.953
WIM-zaken hof Den Haag	1.063	1.063	1.063	1.063	1.063	1.063
WIM-zaken rb Den Haag	1.654	1.654	1.654	1.654	1.654	1.654
EOM	500	500	500	500	500	500
Totaal begrotingsvoorstel 2023	24.990	24.990	24.990	24.990	24.990	24.990
J&V-begroting 2022	20.395	20.415	20.551	20.591	20.614	20.614
Verschil t.o.v. J&V-begroting 2022	**4.595**	**4.575**	**4.439**	**4.399**	**4.376**	**4.376**

Beleidsmatige ontwikkelingen

De afgelopen periode stond de Rechtspraak voor grote uitdagingen, zoals het uitbreken van de coronacrisis en de nasleep van de kinderopvangtoeslagaffaire. Maar ook de pensionering van een steeds groter aantal rechters en daarmee het tekort aan rechters, de complexer wordende rechtszaken en een grote digitaliseringsopgave, moeten in dit verband worden genoemd. Dit neemt niet weg dat de Rechtspraak het werk van de rechter nog beter tot zijn recht wil laten komen en wil leren van de coronacrisis en de toeslagenaffaire. Een goed functionerende Rechtspraak is essentieel voor onze samenleving, om geschillen tussen burgers, bedrijven en overheden te beslechten en om te beoordelen of zij de wet hebben overtreden en welke (straf)maatregel dan passend is. De samenleving heeft rechtspraak nodig die rechtvaardig, toegankelijk, tijdig en transparant is en inspeelt op de maatschappelijke ontwikkelingen. Daar gaat de Rechtspraak zich in 2023 weer volop voor inzetten.

Beleidsdoelen 2023
Dit begrotingsvoorstel van de Rechtspraak bevat de beleidsdoelen die zijn geformuleerd op basis van de prijsafspraken voor de periode 2023–2025 tussen de Raad voor de rechtspraak en de Minister voor Rechtsbescherming. Daarnaast vloeit het beleid voort uit de in 2021 vernieuwde missie, visie en agenda van de Rechtspraak. De Raad voor de rechtspraak, de gerechten en de landelijke diensten werken in 2023 gezamenlijk aan het opstellen van een nieuwe Uitvoeringsagenda voor de periode 2023–2025. Thema's die daarin zeker een belangrijke rol gaan spelen zijn:
1. Toegankelijke en digitale rechtspraak
2. Tijdige en voorspelbare rechtspraak
3. Kwaliteit van ons primaire proces
4. Onze mensen: vinden, binden, boeien & iedereen voelt zich welkom en gewaardeerd (inclusiviteit)

Prijsafspraken
Voor de periode 2023–2025 zijn er met de Minister voor Rechtsbescherming prijsafspraken gemaakt. De totale begroting van de Rechtspraak wordt vanaf 2023 structureel verhoogd tot een bedrag van ruim € 155 mln. vanaf 2025. Daarmee kan allereerst de basis op orde worden gebracht. Dat betekent geld om meer rechters en ander personeel aan te trekken, waardoor de doorlooptijden kunnen worden verkort en het overwerk op termijn kan worden teruggedrongen. Verder worden meer middelen ter beschikking gesteld voor de kwaliteit van rechtspreken. Hiermee kunnen onder de noemer maatschappelijk effectieve rechtspraak en wijkrechtspraak meer initiatieven worden ontplooid om het recht dichter bij mensen te brengen en komt er tijd voor reflectie. Ook voor ondermijning wordt geld uitgetrokken om onder meer de toename van megazaken in het strafrecht op te vangen. Tot slot komt er geld beschikbaar voor digitalisering en innovatie. Deze middelen zijn niet alleen bedoeld voor het bevorderen van de digitale toegankelijkheid ten behoeve van de rechtzoekenden en het verbeteren van de data dienstverlening, maar ook voor het op orde brengen van de processystemen, waardoor het digitaal werken in het primaire proces beter wordt ondersteund. 4 De gelden voor «preventie met gezag» (wijkrechtspraak) worden vooralsnog gereserveerd op de begroting van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V). Er zijn afspraken over op welk moment er middelen hiervoor worden overgeheveld naar de Rechtspraak.

Capaciteitsbehoefte
De in dit begrotingsvoorstel opgenomen capaciteitsbehoefte in strafzaken, bestuurszaken en civiele zaken is gebaseerd op de door het Ministerie van J&V opgestelde meerjarenprognose van de capaciteitsbehoefte in de justitiële ketens op basis van het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) en de Meerjaren Productie Prognose (MPP). De capaciteitsbehoefte verwijst naar het aantal geraamde zaken. Volgens de laatste PMJ-prognoses en de MPP zal de totale capaciteitsbehoefte in aantal zaken bij de Rechtspraak in 2023 iets dalen ten opzichte van 2022. Dit komt voornamelijk doordat er in de capaciteitsbehoefte van 2022 rekening is gehouden met corona-achterstanden die moeten worden weggewerkt. Na 2023 blijft de capaciteitsbehoefte redelijk stabiel. Voor 2023 en volgende jaren zijn er nog geen corona-achterstanden opgenomen in het PMJ en in de PMJ-overzichten. Komende jaren zal worden nagegaan of dit nog nodig is.

Eigen vermogen
Na toepassing door de Minister van Rechtsbescherming van de hardheidsclausule in verband met corona heeft de Rechtspraak over 2021 een resultaat van nul euro geboekt. Het jaar 2021 werd afgesloten met een nihil eigen vermogen. De verwachting op dit moment is dat over 2022 een negatief resultaat wordt behaald van rond de €25 mln. Dit komt vooral door een grote hoeveelheid minderwerk als gevolg van coronamaatregelen in het eerste kwartaal 2022, een hoog ziekteverzuim en krapte op de arbeidsmarkt.

Overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2023

Vastgestelde begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad (IIB) voor het jaar 2023 (bedragen x € 1.000)				
Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	**164.289**	**168.909**	**6.040**
	Beleidsartikelen			
1	Raad van State	80.664	80.664	1.950
2	Algemene Rekenkamer	39.286	39.286	1.017
3	De Nationale ombudsman	25.625	25.625	2.539
4	Kanselarij der Nederlandse Orden	5.412	5.412	199
6	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	2.067	2.067	60
7	Kabinet van de Gouverneur van Curaçao	3.136	3.136	200
8	Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten	2.279	2.279	75
9	Kiesraad	5.820	10.440	0
	Niet-beleidsartikelen			
10	Nog onverdeeld	0	0	0

Uitgaven

Tabel 16 Uitgaven beleidsartikel 1. Raad van State (bedragen x € 1.000)						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stand ontwerpbegroting 2022	75.728	74.635	73.764	73.764	69.209	–
Mutatie Nota van wijziging 2022	–	–	–	–	–	–
Mutatie amendement 2022	–	–	–	–	–	–
Mutatie 1e suppletoire begroting 2022	656	0	0	0	0	0
Extrapolatie	–	–	–	–	–	69.209
Nieuwe mutaties	3.660	6.029	6.121	6.121	5.443	5.133
Waarvan:						
1. Loon- en prijsbijstelling	*2.318*	*2.285*	*2.259*	*2.259*	*2.125*	*2.125*
2. Gewijzigde rechtsbescherming studenten		*938*	*1.104*	*1.104*	*1.104*	*1.104*
3. Omgevingskamer	*3.000*	*3.000*	*3.000*	*3.000*	*0*	*0*
4. Kasschuif omgevingskamer	*– 2.112*	*– 498*	*– 498*	*– 498*	*1.958*	*1.648*
Stand ontwerpbegroting 2023	80.044	80.664	79.885	79.885	74.652	74.342

Toelichting op de uitgaven

- Loon- en prijsbijstelling.
  - Dit betreft de toedeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2022.
- Omgevingskamer
  - De Raad van State ontvangt over de periode 2022 – 2025 € 12 mln. van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor het vergroten van de capaciteit van de Omgevingskamer. Hiermee kunnen zaken met betrekking tot woningbouw sneller afgedaan worden. Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 IIB, nr. 2 34 4. Kasschuif Omgevingskamer Door krapte op de arbeidsmarkt lukt het de Raad van State niet om voldoende juristen te werven voor de Omgevingskamer. Daarom wil de Raad van State budget dat zij van de begroting van het Ministerie van BZK heeft ontvangen voor versterking van de Omgevingskamer uitspreiden over een langere periode.

Ontvangsten

Tabel 17 Ontvangsten beleidsartikel 1. Raad van State (bedragen x € 1.000)						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stand ontwerpbegroting 2022	1.950	1.950	1.950	1.950	1.950	–
Mutatie Nota van wijziging 2022	–	–	–	–	–	–
Mutatie amendement 2022	–	–	–	–	–	–
Mutatie 1e suppletoire begroting 2022	0	0	0	0	0	0
Extrapolatie	–	–	–	–	–	1.950
Nieuwe mutaties	0	0	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2023	1.950	1.950	1.950	1.950	1.950	1.950

Toelichting op de ontvangsten

- Er is in de begroting geen toelichting aanwezig bij de tabel over de ontvangsten van de Raad van State.

Begroting gericht op de verschillende afdelingen van de Raad van State

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. Raad van State (bedragen x € 1.000)							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	**74.126**	**80.044**	**80.664**	**79.885**	**79.885**	**74.652**	**74.342**
Uitgaven	**73.037**	**80.044**	**80.664**	**79.885**	**79.885**	**74.652**	**74.342**
Institutionele inrichting							
Advisering	7.204	7.918	7.918	7.918	7.918	7.918	7.918
Bestuursrechtspraak	31.500	41.956	43.818	43.088	43.088	37.458	37.148
Raad van State gemeenschappelijke diensten	34.333	30.170	28.928	28.879	28.879	29.276	29.276
Ontvangsten	**1.286**	**1.950**	**1.950**	**1.950**	**1.950**	**1.950**	**1.950**

Afdeling bestuursrechtspraak

- Taak van de Afdeling bestuursrechtspraak is het op kwalitatief goede wijze afdoen van binnengekomen zaken. De Afdeling bestuursrechtspraak bestaat uit drie kamers: de Algemene kamer, de Vreemdelingenkamer en de Omgevingskamer.
- De verwachte uitgaven voor de afdeling bestuursrechtspraak in 2023 zullen ten opzichte van 2022 met 1.862.000 euro toenemen.
- In onderstaande tabel zijn de in het begrotingsjaar 2021 gerealiseerde uitstroom van zaken en de instroomverwachting voor de jaren 2022 – 2027 weergegeven. De instroomverwachting voor de jaren 2022-2027 is dat het aantal zaken zal toenemen.

Tabel 4 Uitstroom en instroom van zaken Afdeling bestuursrechtspraak (in aantallen)							
	Realisatie	Prognose					
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Omgevingskamer	2.286	2.800	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100
Algemene kamer	1.306	1.600	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Vreemdelingenkamer	5.562	8.030	8.790	9.840	9.590	9.590	9.590
Totaal bestuursrechtspraak	**9.154**	**12.430**	**13.890**	**14.940**	**14.690**	**14.690**	**14.690**

De Raad van State gemeenschappelijke diensten

- De Raad en zijn Afdelingen advisering en bestuursrechtspraak worden ondersteund door een gemeenschappelijke ambtelijke organisatie. Dit wordt in de begroting inzichtelijk gemaakt met een separaat uitgavenartikel.
- De gemeenschappelijke diensten omvatten functies die werken ten behoeve van de inhoudelijke en logistieke ondersteuning van de Raad als geheel en beide Afdelingen en zijn ondergebracht in verschillende directies. Ook verzorgen zij ieder jaar het Jaarverslag van de Raad van State en andere inhoudelijke publicaties.
- Ontvangsten De ontvangsten van de Raad van State bestaan in hoofdzaak uit griffierechten.